

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

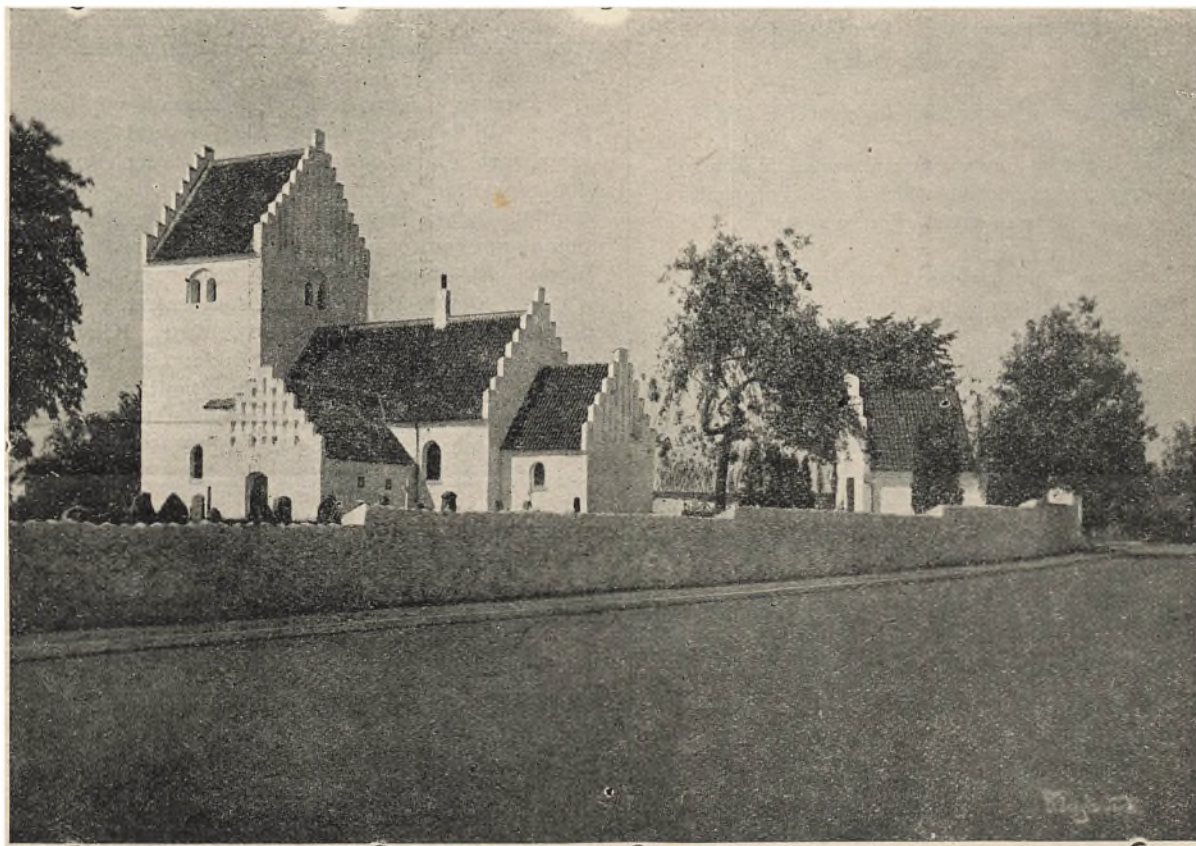
Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SLÆGTSGAARDEN

Nr. 6 . Juni—Juli 1943.

Som et selvfølgelig Led i den gamle Landsbys Billede følger Kirken sin karakteristiske Profil ind i Helheden. Med sine herlige, kamtakkede Gavle og med Ringmurens skærmende Læbælte staar den som Symbolet paa Uendeligheden.

Siden en Gang i 1200 Aarene har Slægtled efter Slægtled bøjet Hovederne under først dens lave Træloft og senere under dens billedsmykkede Hvælvinger. Her bares Slægtens Haab til Døbefonten, og her stod Kisten, naar Livsløbet var udrundet.

Kædens Led greb ind i hinanden!

Urokkelig staar den gamle Kirke, den saa Fred og Opgangstidernes Bønder, der i hovmodig Selvvurdering forsøgte at sætte sig et Uforglemmelses Minde i dyre Sten eller pralende Epitafier, som den saa Fattigdommens forkuede Slidere, ens modtog dens indviede Jord dem alle, Venner og Uvenner, og glemte eller afblegede staar deres Minde, kun Kirkens Mure er de samme, forbindende Fortid med Nutid og Fremtid, dansk i sit hele Udtryk og Væsen, Symbolet paa en tusindaarig Kultur, der aldrig forgaar, men som vi, der er det nutidige Kædeled, har vort Ansvar for.

Jørg. P.

SLÆGTSGAARDEN

Udkommer hveranden Maaned.

Red. af *Jørg. Petersen* (ansvarlig) og *Chr. Damm*.

**Foreningen
til Bevarelse af danske Slægtsgaarde.**

**„Slægtsgaards-Arkivet“,
Dosseringen 14, København N.**

Kontoret aabent Kl. 10—12 og 1—3.

Telefon Nora 36 u.

Sekretæren træffes efter forudgaaende Aftale.

Alle Breve til Foreningen skal sendes til Kontoret,
Artikler og andet til Bladet dog til Formanden
ligesom private Forespørgsler.

Landsbestyrelsen:

Gaardejer *Jørgen Petersen*, Thorsgaard, Gislinge
(Formand).

Gaardejer *Jens Jensen*, Sode pr. Hejsager (Næst-
formand).

Greve *F. C. R. Scheel*, Ryegaard pr. Kirke Saaby.
Sognefoged, Gdr. *Hans Pedersen*, Holmegaard,
Sanderum.

Proprietær *Chr. Østergaard*, Bostrup Østergaard
pr. Jebjerg.

Sognefoged, Gdr. *Andr. Kaad*, Kaadsager, Minte-
bjerg pr. K. Hørup.

Parcellist *Niels Larsen*, Veddinge pr. Faarevejle.

Foreningens Sekretær: *Chr. Damm*.

Foreningens Kasserer: Prokurist *O. Svarer*.

Foreningens juridiske Konsulent: Sagfører, cand.
jur. *M. Hesselbjerg*, Hillerød.

Foreningens Revisor: Statsautoriseret Revisor *Kr.
Foged*, København.

Den sjællandske Bondestands Spa-
rekasse har ydet Foreningen et Tilskud paa 200
Kr., et Beløb, som vi med Taknemlighed har mod-
taget, og som vil blive anvendt til Slægtsundersø-
gelser paa Sjælland.

*

Hr. T. Uhre i Odense, som stammer fra en vest-
jysk Slægtsgaard, og som interesserer sig for
Slægtsforskning, har i Landsarkivet i Odense fore-
taget en foreløbig Gennemgang af Slægtsgaardene
i Sanderum Sogn, ligesom han i Rigsarkivet

i København ved Hjælp af Folketællingerne har
opstillet Slægtsfølgen for de sidste 100 Aar for
Slægtsgaarde i Ansager, Horne, Thorstrup, Ølgod,
Nr. Nebel og Henne Sogne.

*

Godsejer J. F. Arenfeldt har overdraget „Sæ-
bygaard“, som er paa 1100 Tdr. Land, til Sønnen,
Frederik Arenfeldt, der har været Gaardens Be-
styrelse i over 20 Aar. „Sæbygaard“ har været i
Slægten siden 1723.

*

Bøger: Frederiksborg Amts historiske Selskab
har udsendt en „Hjemstavnsbog for Frederiksborg
Amt“, hvori findes en Række gode historiske og
kulturelle Bidrag.

Jespersen & Pios Forlag har udsendt en Række
Bøger til Sommerlæsning. Det er utvivlsomt en
udmærket Maade for at faa fordelt den Bogflod,
der ellers kun i Vintermaanederne vælter ud over
Landet. Og vi læser jo lige saa godt Bøger om
Sommeren som om Vinteren. Bøgerne er: Bo Berg-
mann: „Et Regnskab“, Georg Rønberg: „Familien
Venø“, Agnete Holck: „Den, som er ren“, W. von
Simpson: „Barings Sønnesøn“, Knud Kjærholm:
„Det begyndte i Maj“, Caja Rude: „De Unge fra
Ullerupgaard“ og Johanne Dahl: „Danita“.

Sønderjysk Bogforlag har udsendt: Povl Tolder-
lund-Hansen: „Søndag og de andre Hverdage“.

Danebod Højskole - Fynshav (Als)

3 og 4 Mdr.s Sommerskole fra 3. Maj
5 Mdr.s Vinterskole fra 3. November.
Skoleplan sendes.

Frede Terkelsen.

Creditkassen for Landejendomme i Østifterne

Anker Heegaardsgade 4 . København

Laan mod 1. Pr. i Landbrug, Skov- og Havebrug
samt Grundforbedringslaan.

Cirkulerende Kasseobligationer ca. 307 Mill. Kr.

Reserver: ca. 14 Mill. Kr.

Kasseobligationer kan noteres paa Navn og kan ind-
skrives.

En „Slægtsgaard“ bliver til i Løbet af 100 Aar

— og i dette Hundrede Aar flyttes
den samme Gaard tilbage til den
Plads i Landsbyen, hvor den laa
før Udflugtningen.

Skolelæreren i Ørslevvester, Gyrstinge Sogn ved Ringsted, Niels Jensen, købte den 5. Oktober 1830 en Parcel paa 8 Tdr. Land af den i 1826 udstykkede Arvefæstegaard under Sorø Akademi „Korsagergaard“. Denne Parcel kaldes endnu „den bageste Skomagerlod“, en anden tilsvarende Mark til Adskillelse herfra „den forreste do.“, Stedet, hvor Vejen ad den Side til bøjer af fra Sognevejen, kaldes for „Skomagergabet“, og et Vandhul ved Siden af dette er „Skomagerparken“. Hvorfra dette Skomagerna vn stammer vides ikke. Utænkeligt er det ikke, at det skyldes en Forvrængning i Folkemunde af „Korsagergaard“, der har ligget her ovenfor. Denne Gaard kan muligvis ogsaa have heddet Skomagergaard en Overgang efter dens Indehavers Erhverv.

Den 18. April 1853 købte Skolelærer Niels Jensen yderligere et Parcelliststed med tilhørende 6 Tdr. Ld., beliggende paa den modsatte Side af Vejen overfor Skolen. Dette Sted tilskødede han sin Søn Jens Hjertmann Jensen, der havde lært Tømmerhaandværket og benævnedes som Hjulmand, men som iøvrigt ikke gav sig af med sit Haandværk. Han var siden 1852 gift, men boede i Skolen hos Faderen, hvor hans Kone, Kirsten Sørensdatte, der var fra et mindre Hjem i Alsted, havde været Husholderske. Det blev fortalt, at hendes Mor havde været Amme paa Mørup.

Bygningerne paa det købte Sted paa den anden Side af Vejen var saa daarlige, at det unge Par ikke kunde bo der, førend der i 1860 eller 61 blev bygget en ny Stuebygning paa den gamles Plads. Til Manden, som Stedet var købt af, Bødker Peder Olsen, blev der indrettet en Aftægtsbolig i den nordre Udlænge, og desuden blev der ham betinget en nøje aftalt Aftægt, bestaaende af Stedets Frembringelser.

Ved tre paa hinanden følgende Auktioner i Februar og Marts 1858 fik Skolelærer Niels Jensen tilslaaet Matr. Nr. 14 e, et Parcelliststed med 4 Tdr. Ld., for 1415 Rbdlr. Den tidligere Ejer, Hans Sørensen, var drikkældig, og Konen var gaaet fra ham. Sorø Akademis Godskontor lod Ejendommen sælge ved Auktion.

Aaret efter, den 22. Juni 1859, gav Skolelæreren sin Søn Skøde paa ogsaa denne Ejendom, og atter et Aar efter, den 7. Juli 1860, endvidere Skøde paa det først købte Jordstykke, den bageste Skomagerlod, Matr. Nr. 3 e.

Skolelærer Niels Jensen fratraadte Embedet i 1863, og Lærer Jørgensen kom i hans Sted. Til sin Død nogle Aar efter boede Lærer Jensen hos sin Søn og Svigerdatte.

Juleaftensdag 1868 fik Jens Hjertmann Jensen tilskødet den fjerde Jordlod, Matr.-Nr. 8 g, godt og vel 8 Tdr. Ld. for 220 Rbdlr. pr. Td. Ld., købt af Arvefæstegaardmand Lars Jensen paa „Dorthealyst“. Dette Stykke Jord var af langt daarlige Bonitet, men bedre beliggende for Bruget end de to andre tilkøbte, der laa helt uden Forbindelse med hinanden og Stedet til hver sin Side udenfor Byen.

Endelig tredie Juledag 1878, nøjagtig 10 Aar efter det sidste Jordkøb, fik Jens Hjertmann Jensen Skøde paa sit femte og sidste Jordstykke, den forreste Skomagerlod, Matr. Nr. 3 g, bestaaende af 6 Tdr. Ld. ubebygget Jord for 4800 Kr. Det var som før berørt Makker til 3 e, kun adskilt fra dette af en smal Vej, der fører op til de øvrige Parcelliststeder, der var opført efter Udstykningsen af „Korsagergaard“ i 1826 og 27, og det var, som om de to Skomagerlodder i Forening var kommet lidt nærmere hjemad.

Hermed var saa Køb af Jord forbi for Jens Hjertmann Jensens Vedkommende. Nu kaldtes han Gaardmand, og Ejendommen var i hans Tid vokset fra de 6 Tdr. Ld. middelmaadig Jord til nu 32 Tdr. Ld. med 4 Tdr. Hartkorn.

Han døde d. 27. April 1891, 70 Aar gammel, og hans Hustru Kirsten d. 25. Maj 1916, 90½ Aar gl.

Der var i deres Ægteskab to Børn, Sønnen Carl, født 1854, og Datteren Anne Sofie, kaldet Sofie, f. 20. Marts 1861; Sønnen døde imidlertid allerede i 1875,

og Sofie var saaledes eneste levende Barn. Hun blev den 12. November 1884 gift med Jens Sørensen fra Sierslev ved Stevns Klint. Medens Sofie var et Hjemmemenneske, som bortset fra en Sommer paa Højskole har levet hele sit Liv i Hjemmet i Ørslevvester og tilmed endda er taget paafaldende lidt bort af en Gaardmandskone at være, havde Jens Sørensen Bisselæder i Saalerne fra ung af. Han havde været Herregaardsmejerist og Forpagter af mindre Gaarde forskellige Steder, sidst paa den Egn, hvor han skulde komme til at leve Resten af sit Liv, havde været kvik og rask og foretagsom og havde hørt og set sig godt for allevegne, hvor han havde været. En rask Tur som Marinesoldat med Fregatten „Jylland“ paa Togt til Madeira hørte til hans lyse Minde.

Det kneb for ham at falde til Ro i Arbejdet og Livet i den lille Gaard under en gammel, sindig Mands Ledelse, og det var først, efter at han den 10. Juli 1889 havde faaet Skøde paa Ejendommen, at han rigtig levede op igen. En ubændig Virketrang drev paa og lod ham aldrig i Ro. Det er, som om han ikke har kunnet faa Arbejde nok i disse Aar, legemligt saavel som aandeligt. Han arbejdede baade for Nyttvirkningens og for Arbejdets egen Skyld.

De synlige Resultater af denne Virketrang og Ihærdighed var først Opførelse af den ene Udhuslænge efter den anden, straks efter Overtagelsen en smal Længe med Tærskelo i Forbindelse med den bestaaende Stald, saa Opførelse af en fritliggende hollandsk Mølle, som der ogsaa kunde males Korn paa for Fremmede, dernæst en fritliggende Længe til Svinehus og Lo i 1894, og endelig købte han i 1899 den gamle „Rytterskole“ i Ørslevunderskov til Nedbrydning og opførte den paa førnævnte Matr. Nr. 14 e, indrettede den med Købmandshandel for Øje og lejede den ud til den nyoprettede „Ørslevvester Brugsforening“.

Siden 1902 havde han forpagtet Skolejorden, bestaaende af 6 Tdr. Ld., den Jord, som hans Kones Farfar, Skolelærer Niels Jensen, havde drevet som sin egen.

Den 20. Oktober 1910 udvidede han yderligere Bedriften ved at købe en hel Gaard paa 32 Tdr. Ld., den før omtalte „Dorthealyst“, og lægge den sammen med det øvrige. Købesummen var 22,000 Kr.

Bygningerne til den købte Gaard var gamle, saa langt fra tidssvarende og tildels uegnede til Brug, Kun Stuehuset kunde i endnu nogle Aar tilnød behøves. Det kneb derfor med Husrum baade til den større Avl og til Besætningen; men der kunde stadigvæk kun blive Tale om at udvide og bygge til de bestaaende. Der var ikke Raad til at rive ned og bygge nyt og større. Tilbygningerne blev i den-

ne Omgang Hestestald et Sted og Kviestald et andet.

Jens Sørensens Maade at bygge paa bar Præg af, at han kun byggede for sin Levetid. Gaardens smaa og smalle Længer, som de paa den Tid laa der, havde et interimistisk, et Tilfældighedens Præg. Hovedsagen var, at det gik hurtigt, og at det gav den nødvendige Plads for en billig Penge. Om det var hensigtsmæssigt i det lange Løb, om det saa godt ud og efterhaanden kom til at ligne en Bondegaard, kom i anden Række.

Han var ikke nogen særlig dygtig Bonde, det man kalder „den fødte Landmand“. Men han var en dygtig Administrator og fik et godt økonomisk Udbytte ved Paapasselighed og god Indsigt i baade de store og smaa Ting i Gaardens Drift. „Man skal passe paa Tiden“, var hans Valgsprog.

Det offentlige Liv tog allerede fra hans yngre Aar en stor Part af hans Tid og Interesse. I de fleste lokale Foreninger var han den toneangivende, hvor han da ikke var selvskreven til at være Formand. I henvend 20 Aar fra 1898 var han Sogneraadsformand og i en Aarrække Amdraadsmedlem, Vurderingsmand for en Brandkasse i 25 Aar, Formand for Sygeplejeforening i 20 Aar, for Sygekassen i 8 Aar, Vurderingsmand for Umyndiges Midler, Medlem af Bestyrelsen for Mejeri, Slakteri og Landboforening. For den Art fortjenstfuldt Arbejde fik han d. 29. April 1929 Dannebrogsmændenes Hæderstegn.

Den 19. Oktober 1918 købte Jens Sørensen yderligere et Stykke Jord, beliggende syd for Gaarden og Byen. Dette, et Stykke middelmaadig Jord paa 13 Tdr. Ld., hvoraf en stor Part var vandlidende, kostede alligevel sine 1000 Kr. pr. Td. Ld.; men det kom paa en Maade til at danne Bindeled mellem Gaarden og de to fjerntliggende Skomagerlodder. Samtidig solgte Jens Sørensen de til den modsatte Side beliggende 4 Tdr. Ld. hørende til Matr. Nr. 14 e, men beholdt Bygningerne der. (Brugsforeningen).

Dette det sidste Jordkøb til Gaarden betød altsaa en reel Forøgelse af Arealet paa 9 Tdr. Ld., og til Gaarden hørte nu 73 Tdr. Ld. foruden Forpagtningen af Skolejorden, 6 Tdr. Ld.

I Efteraaret 1921 købte Jens Sørensen sin tredje Gaard, „Damsgaard“ i Vedde, en solid og helt igennem god lille Ejendom paa godt 36 Tdr. Ld. Men dyr var den, kostede omkring ved 76,000 Kr. med 50,000 Kr. Udbetaling. Her blev hans eneste Datter Laura, g. m. Marius Beck, sat ind som et Slags Lærested, hvor de alligevel kunde være saa nogenlunde sig selv.

For Jens Sørensen betød Købet af denne Gaard roget af en Kraftprøve baade pekuniært og sundhedsmæssigt. Den økonomiske Prøve bestod han, som han havde bestaaet de tidligere Prøver, han havde sat sig selv paa, uagtet Priserne nu ovenpaa Verdenskrigens Højkonjunktur i Løbet af 1920'erne

gik rask nedad. I 1930 maatte han sælge Ejendommen igen med et Tab paa 30,000 Kr.

Værre blev Prøven for Jens Sørensens Nerver og vaklende Helbred. Det for meget Arbejde, baade legemligt og aandeligt, han havde lagt paa sig selv, sled i Fællesskab med Aarene paa Kræfterne, saa han begyndte at føle sig trættet og til Tider længtes efter Afløsning, og da han i 1926 igen fandt det paakrævet at bygge et Par Stumper Længer til de bestaaende, Svinehus et Sted og Kornlade et andet, indrettede han i sidstnævnte et Par Rum, som i paakommende Tilfælde med forholdsvis faa Udgifter kunde indrettes til Beboelse for Datteren og Svigersønnen, hvis det skulde blive nødvendigt, at han solgte deres Gaard, for at de kunde blive behjælpelige med Pasningen af den større Fødegaard og dens Husholdning. Som det gamle Stuehus fra 1861 var, svarende til et Parcelliststed, kunde det ikke rumme to Familier. Der havde igennem Aarene tit været talt om at bygge et nyt, men det var blevet derved.

Endelig i Sommeren 1930 blev der gjort Alvor af det. En pæn, rummelig og tidssvarende Stuebygning med moderne Bekvemmeligheder som Bad og W. C., Centralvarme o. lign. blev opført nord for alle de andre Bygninger, paa Gavlen blev opsat Navnet „Dortheaslyst“, og den 5. Oktober, netop paa Hundredaarsdagen for Købet af den første Mark, der sammen med de senere tilkøbte skulde danne den nye Gaard „Dortheaslyst“ i Ørslevvester, flyttede Jens Sørensen og Hustru ind i den.

Om mærkeligt nok var det igennem Hundredaarets Omskiftelser gaaet saadan, at den gamle Gaard „Dortheaslyst“, som var begyndt med at sælge af sin daarligste Jord til Bødkerstedet dernede i Byen overfor Skolen, nu fra sin Plads oppe paa Banken, hvor den havde den vide Udsigt over en særpræget midtsjællandsk Egn, var blevet flyttet tilbage til sin oprindelige Plads i Byen, der, hvor den før Gaardenes Udflytning fra Langbyen sidst i 1700 Tallet havde ligget.

Det, man efter gamle Skøder véd om dens Historie, er kort fortalt, at den 3. Juni 1797 har antagelig Hans Jensen faaet den overdraget, og den 11. Maj 1816 har hans Enke Sidse Clemensdatter faaet tillagt Aftægt. Men hvem der saa blev Ejer, kan ikke ses, ej heller naar Lars Jensen er blevet det. Han er død omkring ved 1890 og hans Hustru et Par Aar senere. Deres Børn, tre Sønner og en Datter, solgte i 1895 Gaarden til Peder Olsen, der som nævnt solgte den til Jens Sørensen i 1910.

Jens Sørensens døde d. 6. April 1931, 77 Aar gammel, og derefter fik hans Datter Skøde paa Gaarden. Straks efter Overtagelsen søgte og fik hun og hendes Mand Landbrugsministeriets og Prioritetshaveres Tilladelse til at rive de gamle forfaldne Byg-

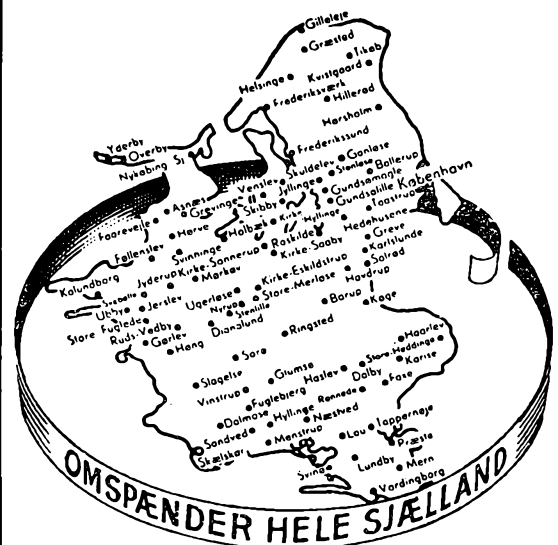
ninger paa Matr. Nr. 8 a ned paa Betingelse af, at der blev bygget tilsvarende paa den nye Boplads, saa Pantet ikke blev forringet. Tilladelse til at lægge de to Gaardes Jorder sammen blev givet, fordi Sammenlægningen jo var sket, før Jordloven af 1918 var vedtaget. I de nærmest følgende Aar blev de stillede Forlangender efterkommet, idet der i 1933—34 byggedes en Kornlade, saa hele Høsten kunde komme i Hus, i 1935—36 en rummelig Heste- og Kostald, og samtidig og i de næstfølgende Aar blev de gamle Længer istandsatte og deres Indretning forandret, saa de baade fik et taaleligt Udseende og i deres Sammenhæng kom til at gøre bedre Fyldest.

I dette nye Slægtled er man gaaet til den anden Yderlighed i Byggemaade, idet man nu bygger med Jern og Cement, hvor man i de to forudgaaende klinede med Ler og Kalk. Ingen ved jo, hvilke Slags Bygninger: Stalde, Lader, Siloer eller Magasiner, der da vil være Brug for, og da vil man maaske ikke være de velmenende Forgængere taknemlig for, at det, de byggede saa solidt, ikke er til at slaa ned og skille ad med andet end Dynamit.

Blot endda hvert nyt Slægtled maa tro om dem, der gik forud, at de gjorde det saa godt, som de nu kunde.

M. B.

Den Sjællandske Bondestands Sparekasse

HOVEDKONTOR: V. VOLDGADE 107
KØBENHAVN V.

Danske Slotte og Herregaarde

Det tidligere udsendte Værk „Danske Herregaarde ved 1920“ har i mange Aar været udsolgt og er — naar det af og til har forekommet i Antikvariaterne — blevet betalt med Priser, der laa langt over den oprindelige. Dette Værk var i 3 Bind og omfattede kun ca. 200 Herregaarde.

Nu kommer det nye Størværk „Danske Slotte og Herregaarde“, der bliver i 4 statelige Bind og, som omfatter ca. 350 Slotte og Herregaarde, en fuldstændig og værdig Oversigt over disse pragtfulde Bygningsværkers Betydning i dansk Historie, Arkitektur, Interiørkunst og Havekunst foruden de mange Skatte indenfor Billedkunst og Kunsthaandværk.

„Danske Slotte og Herregaarde“ er redigeret af Arkivar ved Rigsarkivet, Arthur G. Hassø, som har samlet en lang Række Bidrag fra Historikere, Museumsfolk og Godsbesiddere, blandt mange andre: Museumsdirektør Otto Andrup, Lensbaron Berner-Schilden-Holsten, Dr. phil. Louis Bobé, Professor Chr. Elling, Museumsinspektør Chr. Axel Jensen, Dr. phil. Vilh. Lorenzen, Museumsinspektør Hugo Matthiessen, Direktøren for Nationalmuseet Poul Nørlund.

Værket bliver ialt paa ca. 2400 Sider, og det vil indeholde mere end 3500 Illustrationer efter fremragende Fotografier, baade Eksteriører og navnlig Interiører, samt interessante Detailbilleder af ejendommelige Trapper, Hvælvinger, Vægtergange og af kunsthistorisk værdifulde Møbler, Malerier, Brugsgenstande etc.

„Danske Slotte og Herregaarde“ trykkes paa svært, glittet Papir (Illustrationstryk), og det foreligger i 2 forskellige Indbindinger: Det gamle Herregaardsbind med Skindryg og Hjørner i svært Oksehud og rige Prægninger i 22 Karat Guld og i et nyt Privatbind, tegnet af Kunstneren Peter Holm, med Skindryg og Hjørner i svært Oksehud med enkle Prægninger i 22 Karat Guld. Begge Indbindinger er med ægte Guldsnit.

Værket trykkes kun i 4000 nummererede Eksemplarer.

Prisen er for alle 4 Bind indbundet 395 Kr. Det leveres i Ratesubskription med 20 Kr. om Maaneden. Kan ogsaa faas hæftet til 275 Kr.

Det først udkommende Bind — Bd. 2 — foreligger nu.

Bestillingskupon

Undertegnede bestiller herved gennem BOGHALLEN, ALFRED G. HASSING A.S, Raadhusplads 37, København V, *Danske Slotte og Herregaarde*, Bd. 1—4 til omgaaende Levering efterhaanden som Bindene foreligger.

- Indbinding A: Det nye Privatbind, tegnet af P. Holm, Kr. 395.00.
 Indbinding B: Det gamle Herregaardsbind Kr. 395.00.
 Hæftet Kr. 275.00.
 Værket ønskes pr. kontant.
 Jeg ønsker Værket leveret med 20 Kr. i Udbetaling og 20 Kr. pr. Maaned, saaledes at Ejendomsretten først overgaar til mig, naar hele Værket er betalt.
Sæt venligst × ved det ønskede (2 Steder).

Navn

Stilling

Adresse

By Dato /

Paa Generalforsamlingen vedtoges, som man vil se i Referatet, en Kontingentforhøjelse gaaende ud paa følgende:

Ejendomme paa under 15,000 Kr. Ejendomsskyld betaler mindst 3 Kr.

Ejendomme mellem 15,000 og 50,000 Kr. Ejendomsskyld betaler mindst 5 Kr.

Ejendomme mellem 50,000 og 100,000 Kr. Ejendomsskyld betaler mindst 10 Kr.

Ejendomme over 100,000 Kr. Ejendomsskyld betaler mindst 15 Kr.

Kontingentforhøjelsen er nødvendig, fordi hvert Medlem hidtil har staaet Foreningen i mere end 5 Kr., hvortil endelig kommer, at vi gerne skulde have Raad til at foretage en stærkt paakrævet Udvidelse af Undersøgelsernes Antal, saaledes at Medlemmerne kan vente, at vi i Løbet af forholdsvis faa Aar faar undersøgt alle Medlemmers Slægts og Gaardes Historie, ligesom vi gerne skulde afholde en Række Møder i alle de Egne af Landet, hvor der ikke i Aar har været afholdt Møder.

Kontingentforhøjelsen træder imidlertid først i Kraft i 1944, men er der Medlemmer, som allerede i Aar vil støtte Foreningens Arbejde ved at betale den overskydende Sum, som deres Ejendomsskyld svarer til, vil vi være meget taknemlige for at faa Beløbet sendt til Postgiro Nr. 83142.

MØDER UNDERSØGELSER MEDLEMMER

Foreningen har i Januar opstillet et Budget, som gerne skulde overholdes. Selv om det har knebet stærkt, saa er det nogenlunde blevet overholdt i den hidtil gaaede Tid. Og hvis vi ikke af Indtægten i Aar havde maattet betale ca. 4000 Kr. af den Gæld, som Foreningen paadrog sig i Fjor, havde Regnskabets slet ikke set saa daarligt ud, idet vi saa vilde have haft et Overskud paa ca. 2000 Kr. Nu har vi til Gengæld en Gæld paa 2000 Kr. Og denne Gæld skyldes saa endda tildels Overskridelser paa Budgettet, som paa visse Punkter ikke har kunnet holdes. Eet af disse Punkter er Porto. Og Overskridelsen her er i og for sig baade af det onde og det gode; af det onde fordi den besværliggør Forenin-

gens Økonomi, men af det gode fordi den viser, at der bestilles noget indenfor Foreningen.

Der er imidlertid et Par Omraader, som lider under det knebne Budget. Det er for det første *Møderne*. Det bør gøres til en Regel, at der afholdes mindst et Medlemsmøde om Aaret indenfor hver Lokalafdeling. Og det har vi ikke holdt i Aar. Dertil kommer, at vi skal oprette omved 15 Lokalafdelinger til i Aar. Nævnes skal saaledes: Lolland, Møen, Langeland, Ærø, Sorø Amt, den vestlige Del af Præstø Amt, Ringkøbing Amt, Aarhus Amt, Mols, Djursland, den resterende Del af Randers Amt og Viborg Amt, Aalborg, Thisted og Hjørring Amter samt Bornholm. Og alle Steder skal der af denne Grund afholdes Møder. Paa Langeland og Ærø har vi saaledes oprettet Lokalafdelinger, men har endnu ikke afholdt Møder for at samle Medlemmerne. Tilmed er der adskillige andre Steder, hvor Møder er paakrævet. Vi kan roligt sætte det nødvendige Mødeantal, som gerne endnu skulde afholdes i Aar, til 25. Til disse Møder alene skal bruges omved 3000 Kr. Hidtil har vi ikke overskredet Budgettet for Mødernes Vedkommende. Men vi skulde gerne have Lov til at gøre det — og først og fremmest Raad til at gøre det. Møderne er nemlig meget nødvendige for at samle Medlemmerne, for at skabe den nødvendige Kontakt mellem Medlemmerne, for at drøfte de Anliggender, der knytter de gamle Slægtsgaarde sammen og for at finde Vej til at gavnede gamle Slægter og bevare deres Hjem.

Det andet Omraade, som der heller ikke er sket Overskridelser paa, er *Undersøgelsernes arbejde*. Dertil har Foreningen afsat 4200 Kr. For denne Sum vil der allerhøjest kunne foretages ca. 250 Undersøgelser, som endda ikke kan blive særlig dybtgaaende, men kun bestaa i at føre Slægten tilbage paa Gaarden, det vil sige at finde de forskellige Ejere af Gaarden saa vidt tilbage, som enten Kirkebøger og andre Arkivalier tillader det, eller som Slægten har siddet paa Ejendommen. Vi skulde gerne op paa det tre-

dobbelte Antal i Aar, helst endda op paa omved 1000 saadanne Undersøgelser. Vi skulde kunne naa det tredobbelte Antal, hvis vi havde 9000 Kr. til Raadighed til Undersøgelser. Det er nødvendigt at fremme disse Undersøgelser, fordi det viser sig, at Slægtsgaardernes Indehavere er saa interesseret heri, hvortil endelig kommer, at Slægtsforskningen baade kulturelt og nationalt er af den største Betydning. De skaber Sammenhold indenfor det danske Folk, fordi de viser, hvor meget vi er i Slægt med hinanden, og hvor nær vi er knyttet til den danske Jord, som vort Folk har hævdet sin Ret til indtil den Dag i Dag, og som vi atter skal komme til at eje i fuld Frihed og Selvstændighed.

Her er altsaa to Omraader, som Foreningen gerne skulde yde en større Indsats paa, end der er fastsat i Budgettet. Det kan kun ske ved, at vi faar flere Medlemmer. Hvis bare Halvdelen af vore Medlemmer tegnede hver et Medlem til, og det skulde meget nemt kunne lade sig gøre, vilde vi have Midler nok til at gennemføre de to Opgaver; eller hvis vore Sognetillidsmænd hver bare tegnede 3 Medlemmer, saa vilde Pengene dertil ogsaa være sikrede. Vi beder vore Medlemmer og Tillidsmændene om at hjælpe os hermed. Og ikke nok at hjælpe os hermed, men at gøre det straks, nu i Sommermaanederne. Tal med Deres Naboer og Bekendte, som har en Slægtsgaard, og faa dem til at blive Medlemmer. Derved gavnes Foreningens Arbejde, og hvert Medlem har Gavn heraf, idet Foreningens Indflydelse og Betydning vokser med hvert Medlem.

D.

Kresten Foged

statsaut. Revisor

Tlf. Øbro { 30
5000

Østerbrogade 88
København

Foreningens Generalforsamling.

Den 10. Maj holdt Foreningen Generalforsamling i Fyns Forsamlingshus i Odense. Besøget var udmærket. Der var saaledes kommet Repræsentanter baade fra Sjælland, Nordjylland og Sønderjylland.

Formanden, Landbrugskandidat Jørg. Petersen, Thorsgaard, Gislinge, bød velkommen og foreslog Sagfører, cand. jur. M. Hesselbjerg, Hillerød, til Dirigent, hvilket vedtoges.

Sagfører Hesselbjerg erklærede Generalforsamlingen for lovlig indvarslet.

Formanden aflagde en kort

Beretning,

hvori han udtalte:

Foreningen har haft en mægtig Fremgang i Aarets Løb, en Fremgang, der for mig næsten virker afskrækkende, da jeg frygter en stor Del af de paa den Maade, der arbejdes, erhvervede Medlemmer ikke holder ved, naar de aarlige Postoprævninger kommer. Det er nu en Kendsgerning, at de, der meldte sig frivilligt, er de bedste Medlemmer. Naa, forhaabentlig gøres mine bange Anelser til Skamme.

Formandens Arbejde har egentlig ikke været svært. Jeg har i Aarets Løb modtaget 359 Breve, altsaa knapt et om Dagen, og besvaret de allerfleste. De, der ikke blev besvarede, var Meddelelser fra Sekretæren af den Art, der „tages til Efterretning“, samt et Par Stykker, jeg har tænkt at skænke til „Kværulets Samfund“.

Endvidere har jeg deltaget i et Møde paa Danebod Højskole paa Als samt i et i Holbæk.

Telefonopringningernes Antal har jeg ikke ført Statistik over, men min Telefonregning taler sit eget tydelige Sprog herom.

Desværre tillader min Tid ikke at ofre det for Foreningen, som jeg gerne vilde, Bedriften gaar forud, og andet offentligt Arbejde skal ogsaa passes, saa Hovedarbejdet hviler paa Sekretæren.

Vort Blad — som jeg personligt finder er et nødvendigt Bindeled for Medlemmer af en Forening med et saa stort Omraade som hele

Landet, og hvis enkelte kun mærker Medlemsskabet endnu, naar den aarlige Optrævning kommer — er udkommet 5 Gange. Havde vi Raad dertil, burde det være et Maanedssblad, og vi har modtaget ikke faa anerkendende Ord om det; men der mangler Indlæg fra Medlemmerne! Gør Dem den Ulejlighed at sende saadanne til min Adresse, der er nok at tale om, og mange gaar sikkert rundt med Tanker og Forslag, der kunde drøftes. Men det koster Penge, og dog kan jeg ikke tænke mig andet, end det med Tiden maa kunne blive et udmærket Annonceblad, saaledes at det stiver vor vaklende Økonomi af.

Fremtiden.

Hvorledes denne vil forme sig efter dette Ragnarok, kan ingen i Dag sige, hverken om vort Lands Skæbne eller om vor Forening, kun tør antydes, at det er Verdenshistorien, der nu skriver et af sine store Kapitler, og vi kan kun haabe, at dette maa blive til Gavn for vort lille Fædreland, omend der ligger bange Anelser bag ved dette Haab.

En Ting er imidlertid sikkert, at Danmarks Bønder, uden Hartkornsforskel, er Grundstammen i vort Land, som de har været det gennem hele Landets Historie; vi har derfor en uafviselig Pligt til at føle dette som et Ansvar og lære den kommende Slægt, hvad dette betyder i Kærlighed til Land, Sprog og Kultur, at det er en Ære at være Bonde, og dette er Grundmotivet for vor Forening. I Haabet om, at dette maa lykkes, ønsker jeg Lykke til Fremtidens Arbejde.

Og her er vi inde paa et væsentligt og kedeligt Punkt. Vor Økonomi er svag, hvad De af Regnskabsberetningen vil faa at høre; af denne Grund har Næstformanden, Gdr. Jens Jensen, foreslaet en Kontingentforhøjelse, som han senere vil nærmere motivere.

At det skulde give Afgang i Medlemstallet kan jeg vanskeligt tænke mig, har Medlemmerne forstaaet, hvad Foreningen vil, betyder de Par Kroner kun saa uendelig lidt.

Regnskabet.

Derpaa aflagde statsaut. Revisor K r. F o g e d, København, Regnskabet, som blev bragt i det foregaaende Nummer af „Slægtsgaarden“. Regnskabsmæssigt staar vi ikke særlig godt, idet Kontingentet er sat for lavt i Forhold til Udgifterne. Af Udgifterne maa især nævnes Medlemsbladet og Undersøgelserne samt Udgifterne til Porto og til Møder. Den Gæld paa 4500 Kr., som Foreningen slut-

tede med i Fjor, er nu betalt, Foreningen har for Øjeblikket en Gæld paa 2100 Kr. for indværende Aar, hvoraf Størsteparten falder paa Medlemsbladet. Men Kontingentet gaar godt ind, og da vi tilmed regner med en Medlemstilgang paa ca. 2500, saaledes at Foreningen i Aar skulde naa omved 7000 Medlemmer, er der al Udsigt til, at vi i Løbet af det kommende Aar skulde komme over de økonomiske Vanskeligheder.

Gaardejer R a s m u s s e n, Provstegaarden, mente, at man nok kunde spare en Del paa Porto.

Efter at baade F o r m a n d e n og Sekretær D a m m havde givet Oplysninger angaaende Regnskabet, blev saavel Beretning som Regnskab godkendt.

Ændringer i Vedtægten.

F o r m a n d e n gennemgik derpaa en Række Vedtægtsændringer, som i Forvejen var blevet vedtaget af Bestyrelsen. Det første Punkt var en Graduering og delvis Forhøjelse af Kontingentet, saaledes at dette blev betalt efter Ejendomsskyldens Størrelse. Denne Omlægning af Kontingentet skulde medføre, at Foreningens Indtægter blev saa store, at vi kunde undgaa et Underskud. Kontingentet blev af Bestyrelsen foreslaaet sat saaledes:

Ejendomme under 15,000 Kr. Ejendomsskyld betaler mindst Kr. 3,00.

Ejendomme mellem 15,000 og 50,000 Kr. Ejendomsskyld betaler mindst Kr. 5,00.

Ejendomme mellem 50,000 og 100,000 Kr. Ejendomsskyld betaler mindst Kr. 10,00.

I Slægtsgaardens Fodergang
bør aldrig mangle

Granddanoissan Kødbenmel

med Jod og Jern.

Dette værdifulde Foder tilfører Dyrene, hvadenten det er Køer, Heste eller Svin, sund animalsk Æggehvide samt livsvigtige Metal- og Mineralsalte.

Desværre skal der under de nuværende Forhold Mærker til Køb af denne Vare, og har De saadanne, er vi selvfølgelig straks til Tjeneste, ellers melder vi os til Tjeneste den Dag, der atter er fri Handel.

A/S Fabriken Grand Danois

Telefoner: Central 12571 - 12572 - 8030

Ejendomme over 100,000 Kr. Ejendoms-skyld betaler mindst Kr. 15,00.

Rasmussen, Provstegaarden, mente, at alle burde stilles lige og foreslog en Fordobling af Kontingentet til 10 Kr. for alle.

Næstformanden, Gaardejer Jens Jensen, Sode, gennemgik Bestyrelsens Forslag, idet han sagde, at de 5 Kr. var for lidt, først og fremmest fordi Stigningen paa alle Omraader havde fordyret Arbejdet stærkt. Saa-vel Slægtsundersøgelserne som Møderne maatte gennemføres i større Udstrækning end hidtil, og derfor maatte Foreningen have flere Penge ind. Han mente, at den foreslaede Graduering af Kontingentet vilde give Foreningen 10—15,000 Kr. mere i Indtægt. Og det var tilstrækkeligt, men ogsaa nødven-digt.

Greve F. C. R. Scheel, Ryegaard, mente, at Foreningen vilde støde mange fra sig, hvis Kontingentet blev fordoblet. Man kan godt forhøje Kontingentet for de større Ejendomme, men samtidig lade de mindre Ejendomme betale noget mindre.

Sekretær Dam mindede om, at man ogsaa havde en Del Husmænd som Medlemmer, og for disse var 10 Kr. et for højt Kontingent.

Gaardejer Jørgen Hanssen, Langstrup ved Fredensborg, foreslog at tage Stigningen paa de større Ejendomme, men at Mindstekontingentet sattes til 5 Kr.

Sognefoged Olsen fra Fyn foreslog at lade Kontingentet fortsat være 5 Kr. og saa tage 2 Kr. for Medlemsbladet pr. Aar.

Sognefoged Andr. Kaad, Mindebjerg paa Als, mente, at Forslagene kunde samarbejdes, hvorefter Formanden sagde, at man jo kunde skrive, at de smaa Ejendomme betalte mindst 3 Kr.

Sognefoged Jørgen Jørgensen, Ringe, foreslog at tiltræde Bestyrelsens Forslag. Sogneraadskontorerne vil kunne give Oplysning om Ejendomsskyldens Størrelse.

For Fordobling af Kontingentet stemte 3, hvorefter Bestyrelsens Forslag vedtoges med stort Flertal.

Den Omlægning af Regnskabsaaret, saaledes at dette følger Kalenderaaret, og som i Forvejen var vedtaget af Bestyrelse og Repræsentantskab, godkendtes.

Det vedtoges desuden at vælge 7 Supple-

anter til Bestyrelsen, ligesom forskellige mindre Rettelser i Vedtægterne godkendtes.

Valgene.

Af Bestyrelsen afgik efter Tur Formanden, Næstformanden, Andr. Kaad og Sognefoged Hans Pedersen, Holme-gaard, Sanderum.

Formanden meddelte, at han og Kaad havde talt sammen om at gaa, men paa den anden Side mente de, at de hellere maatte blive for at være med til at bringe Foreningen over de første Aars Vanskeligheder, hvorfor de erklærede, at enten blev de begge, eller gik begge.

Gaardejer A. Nielsen, Gadstrup Skovlund, foreslog at vælge Statsrevisor A. C. D. Petersen, Forhaabningslund, Ringe, til Formand.

Ved den paafølgende Afstemning fik Næstformanden, Jens Jensen, 56 Stemmer, Andr. Kaad 54, Hans Pedersen 55, Formanden, Jørgen Petersen, 48, A. C. D. Petersen 11 og Gaardejer Rasmussen, Provstegaarden, 1. Formanden og Næstformanden genvalgte derpaa med Akklamation.

Som Suppleanter for Bestyrelsen valgtes: Gaardejer Chr. Reinholdt, Oksgaard, Mellerup (Haderslev Amt), Gaardejer J. Gudiksen, Oddense (Salling), Gaardejer Jørgen Hanssen, Langstrup ved Fredensborg, Sognefoged Dalggaard, Hjadstrup (Fyn), Husmand Mads Madsen, Grevinge (Ods-herred) og Gaardejer Chr. Clausen, Kettingkov (Als). Som Suppleant for Greve Scheel vælges senere et Medlem af „Foreningen for større Skov- og Landejendomsbesiddere i Danmark“.

Formanden indledte derefter en Diskussion om Foreningens Indsats paa det økonomiske Omraade.

Sagfører M. Hesselbjerg gav en kort Oversigt over Arvelovs-Kommissionens Betænkning, som bringes andet Steds i Medlemsbladet.

Gaardejer Agertoft, Varnæs ved Aabenraa, foreslog, at Foreningen oprettede et Landsrepræsentantskab, eventuelt bestaaende af en Mand for hver 100 eller 200 Medlemmer i Lokalafdelingerne. Og dette Repræsentantskab, som saaledes repræsenterer alle Medlemmer, skal alene være stemmeberettiget ved Generalforsamlingerne. Ellers faar de Egne, hvor Generalforsamlingen holdes, alt for stor Indflydelse. Agertoft kom

derpaa ind paa Forslaget om Oprettelse af en Krediinstitution, idet han vilde støtte Formanden herved. Et saadant Fond kan faa stor Betydning, hvis det under en betryggende Form kunde udlaane Penge til vanskeligt stillede Slægtsgaarde. Jeg vil kalde det for „Slægtsgaardenes Hjælpefond“.

Greve F. C. R. S c h e e l talte om de svingende Konjunkturer, som maa fjernes. Salg af Ejendommene til Byboere er et Udtryk for de svingende Konjunkturer, idet Byboerne betragter disse Køb som Pengeanbringelser. En anden Ting, som ogsaa vil gøre det vanskeligt at bevare Ejendommene, er den stadig stigende og ulige Ejendomsbeskatning. Vi maa arbejde for Bevarelse af Ejendomsretten paa alle de Omraader, hvor denne trues.

J e n s J e n s e n kom ind paa Forholdene i Sønderjylland, som Foreningen maa følge med Agtpaagivenhed.

Sekretær D a m m aflagde en kort Beretning om „Slægtsgaards-Arkivet“s Arbejde, som krævede en betydelig større Indsats end der hidtil var ydet. Hidtil havde dette Arbejde maattet staa til Side for Organisationsarbejdet i al Almindelighed, hvortil kom, at Foreningens økonomiske Forhold ikke tillod at forhøje Udgifterne hertil.

Mødet sluttede med, at Formanden udtalte: Idet jeg paa Bestyrelsens Vegne takker for Genvalget samt takker for det gode Fremnøde, vil jeg gerne slutte denne Generalforsamling med at sige: Vi ønsker ingen Særrettigheder, vi agter ikke at blande os i Politik, men vi fastslaar, at vi, der betragter os som et Led i Kæden af Fortid og Fremtid, er imod Spekulation i den Jord, der tilhører os, og som vi vil overlade til vore Børn under saa betryggende Forhold, som vi kan være med at skabe. Ikke at vi betragter os som bedre end andre Bønder; men vi tror at udgøre Kærnen af dem, der har saa fast Rod i Danmarks Jord, at vi har Ret til at hævde vor Betydning. Og dette agter vi at gøre uden Skelen til Hartkorn eller Stand, men i Kærlighed til vort Land, vort Sprog, vor Kultur og vore Minder, og med Ansvar for Slægten, der kommer. Om dette samles vi, og i dette haaber vi paa fortsat Fremgang for vor Forening.

En Ekspropriationssag.

I Store Rise Sogn paa Ærø vedtog Sogneraadet at opføre en ny Skole og fandt, at Pladsen paa Gdr. H. P. Hansens Mark, ca. 4 Tdr. Land, var det eneste, der egnede sig til dette Formaal. Vel var Pladsen velbeliggende for Sognet, men den var efter Ejerens Skøn meget uheldig valgt for hele Driften og saa meget mere, som der var andre lige saa vel-egnede Muligheder, hvor der ingen Skade voldttes ved Ekspropriation. En Kendelse fra Landvæsenskommissionen gav dog Sogneraadet Medhold, hvorefter H. P. Hansen henvendte sig til „Slægtsgaardsforeningen“, hvoraf han er Medlem samt Tillidsmand, denne skrev derefter til Overlandvæsenskommissionens Formand, Hr. Amtmand Lassen, Svendborg, følgende:

Til
Overlandvæsenskommissionen
for Svendborg Amt.

Ved Landvæsenskommissionens Kendelse er Gaardejer H. P. Hansen, Dunkær paa Ærø, kendt pligtig til at lade 4 Tdr. Ld. af sin Jord ekspropriere til Opførelse af en Skole og Anlæg af en Sportsplads.

Denne Kendelse har H. P. Hansen appelleret til Overlandvæsenskommissionen, hvis Kendelse kan ventes i nær Fremtid.

I den Anledning tillader „Foreningen til Bevarelse af danske Slægtsgaarde“ — en Landsforening, som efter godt et Aars Virke tæller over 4200 Slægtsgaarde — sig at bede den ærede Kommission om muligt tage Hensyn til, at H. P. Hansens Gaard og Jord netop er en saadan Ejendom, som i umindelige Tider har været i samme Slægts Eje og i tidligere Tid vilde være urørlig for fremmed Indgriben.

Selv om Loven nu om Dage tillader et saadant Indgreb i den fra Fædrene nedarvede Ret til Slægtens Jord i Arv og Eje, forbyder den dog ikke sine Udøvere at tage Hensyn til gammel Sæd og Skik, Ret og Skel.

Thorsgaard, Gislinge, 13./3. 43.

Ærbødigst

P. B. V.

Jørg. Petersen,
Form.

Den 5. April behandlede Overlandvæsenkommissionen Sagen. Den blev udsat, da der fremkom nye Muligheder for Forlig.

V. Orloff.

Som det af Hr. Orloffs Artikel fremgaar, har Foreningen blandet sig i en Ekspropriationssag fra Ærø. Ikke fordi vi hermed vil fastslaa, at vi i Almindelighed agter at gøre dette, men fordi der her forelaa særlige Forhold, hvor Skolens Placering kunde blive ligesaa god andet Sted og volde mindre Skade end paa det Sted, Sogneraadet agtede at ekspropriere.

Angaaende dette Spørgsmaal i Almindelighed vil vi gerne fastslaa, at Foreningen til Slægtsgaardenes Bevarelse ikke ønsker at indtage en Særstilling som saadan; vi er indforstaaet med, at der kan komme Forhold, hvor Almenvellet gaar forud for den enkelte, men vi vil slaa fast, at vi, der er absolutte Modstandere af Spekulation i Jorden, bør have et Hensyn, saa længe der er nok, der ser anderledes paa dette — og det viser desværre Forholdene med al ønskelig Tydelighed, at der er. — Det kan vist intet fornuftigt Menneske bebrejde os.

J. P.

Arvelovsudkastets Afsnit om Landbrugsejendomme.

I 1936 blev der af Justitsministeriet nedsat en Kommission til Behandling af Reglerne om Arv og uskiftet Bo. Kommissionen har i Sommeren 1941 afgivet Betænkning med Udkast til en ny Arvelov. I dette Udkast findes et Afsnit — Kapitel 17 —, der vedr. Landejendomme og giver særlige Regler for disse, naar de falder i Arv.

Der er vistnok mange, der har faaet det Indtryk, at saadanne særlige Regler vedr. Arveret til Landbrugsejendomme er noget nyt, men det er en forkert Opfattelse. Vi har allerede nu saadanne særlige Regler, men de har haft saa ringe Betydning, at de næsten er gaaet i Glemme, selv blandt Juristerne.

Vi har hele 3 Sæt Regler vedr. Arveretten til Landbrugsejendomme, men alligevel omfatter de ikke alle Landejendomme.

De vigtigste Regler findes i en Forordning af 13. Maj 1769 om Selvejerbønder i Danmark, og de dem allernaadigst forundte Fordele og en Forordning af 22. November 1837, der supplerer og nærmere forklarer Forordningen af 1769.

Hovedindholdet af disse Forordninger er dette, at en Selvejerbonde ved Testamente kan bestemme, hvem af hans Børn eller andre Arvinger Gaarden skal tilfalde efter hans Død, hvad der skal følge med Gaarden, og hvilken Pris Arvingen skal tage den for, og hvor meget han skal tilsvare sine Medarvinger.

Formaalet med disse Bestemmelser var at hindre, at Bøndergaarde blev forgældede gennem Arvedeling, derfor fik Selvejerbonden Ret til at begunstige en enkelt Arving ved at tillægge ham Gaarden til en Pris, som han selv fastsatte i Testamentet. Paa den Tid gjaldt der i Almindelighed den Regel, at Forældre ikke maatte give et af deres Børn mere

end de andre, saaledes at Bestemmelserne gav Selvejerbonden et vigtigt Privilegium, der var begrundet i Hensynet til Landbrugets Tarv. Efter vor nu gældende Ret kan Personer med Livsarvinger ved Testamente raade over $\frac{1}{3}$ af deres efterladte Formue til Fordel for hvem som helst, altsaa ogsaa for et af Børnene, men Beføjelsen til at sætte en lav Pris paa Ejendommen ved Arvedelingen kan efter Omstændighederne have større Betydning for den Arving, som Gaarden tillægges.

Man kan spørge, om der ikke er en Grænse for, hvor lavt Prisen paa Ejendommen kan sættes i Testamentet. Loven har ikke selv sat nogen Grænse, men det er nok en Forudsætning, at Prisen ikke sættes helt urimeligt lavt. Der er dog ingen Tvivl om, at Loven giver Selvejerbonden meget frie Hænder i denne Henseende.

Forordningen gælder Selvejerbønderne, ikke Ejerne af Landbrugsejendomme i Almindelighed. Der er en Grænse nedad, der er sat ved 1 Td. Hartkorn. Meningen hermed maa være, at Bestemmelserne kun skulde gælde Ejendomme, der var store nok til at ernære en Familie. I 1837 kunde det nok passe med en Tønde Hartkorn, men i Nutiden findes jo mange Ejendomme med mindre end 1 Td. Hartkorn, der kan ernære en Familie, saa der her findes et tomt Rum. Bestemmelserne er dog udvidet til Statshusmandsbrug, selv om disse har mindre end 1 Td. Hartkorn.

Paa den anden Side er der en Grænse opad, idet der i Arvelovens § 27 findes særlige Regler for visse store Gaarde, Sædegaardene. En Sædegaard er en Gaard, som i 1660 var Sæde for en adelig Familie, eller som senere ved kongelig Bevilling er optaget i Sædegaardenes Klasse. Om disse gælder det, at Ejeren ved Testamente kan raade over sin halve

gøre dette umuligt for ham, hvis de vil forlange den Pris for Ejendommen, som kan faas fra anden Side. Ofte vil han slet ikke kunne skaffe den nødvendige Kapital, og selv om dette er muligt, er det meget usikkert, at han kan forrente og afdrage den store Gæld, han paadrager sig.

En saadan Bestemmelse rejser imidlertid flere Spørgsmaal, deriblandt:

- 1) Skal det være udelukket, at Ejendommen sælges, naar nogen Arving ønsker at overtage den?
- 2) Hvorledes bør Prisen paa Ejendommen fastsættes?
- 3) Hvem skal udpege Gaardarvingen, naar der er Uenighed herom, og efter hvilke Regler?

Ad 1. Efter Arvelovsforslaget er det udelukket, at Ejendommen sælges, naar nogen Arving ønsker at overtage den. Dette forekommer mig at være for vidtgaaende. Reglen skal jo gælde for alle Landbrugsejendomme, altsaa ikke alene for Ejendomme, hvor Familien i længere Tid har været knyttet til denne. Der kan forekomme Tilfælde, hvor det er rimeligst, at Ejendommen sælges, navnlig hvis Gælden er stor og den eventuelle Gaardarving ikke er dygtig og økonomisk. Det kan ellers ske, at Gaardarvingen blot kan beholde Ejendommen i nogle faa Aar, til Gælden vokser ham over Hovedet, og Resultatet bliver da blot, at Medarvingerne berøves den Arv, de ellers kunde have faaet. Jeg finder det derfor rigtigt, at Retten betinges af, at der er rimelig Udsigt til, at Ejendommen kan bevares i Familien. Om dette er Tilfældet, maa Skifteretten afgøre.

Ad 2. Efter Arvelovsudkastet kan en Arving, der er indsat i Testamente, eller som bliver udpeget af Skifteretten, overtage Ejendommen til en billig Pris, nemlig 80 % af Ejendommens Skyldværdi og 80 % af Værdien af Besætning, Inventar og nødvendigt Indbo efter Vurdering. Den overskydende Værdi, som tilfalder Arvingen forlods, kalder Loven Skiftefordel. Har Ejendommen været i Fælleseje mellem Ægtefæller, og dør den ene af Ægtefællerne, har den efterlevende Ægtefælle paa Skifte, der navnlig vil ske ved Indgaaelse af nyt Ægteskab, samme Ret til at udtage Ejendommen til denne Pris, selv om Ægtefællerne ved Testamente har indsat et Barn som Arving til Ejendommen. I dette Tilfælde er den efterlevende Ægtefælle dog indskrænket i sin Raadighed over Ejendommen, idet Arvingen har Forkøbsret til den til den af Loven fastsatte Pris, og Ægtefællen ikke kan pantsætte den udover denne Sum. Er der ikke indsat nogen Arving, kan Ægtefællen frit afhænde og pantsætte Ejendommen, men maa da dele Skiftefordelen med Arvingerne, hvis han sælger Ejendommen, inden der er gaaet 10 Aar, paa samme Maade som en Arving maa gøre det, hvad jeg senere kommer tilbage til.

Begrundelsen for, at Arvingen faar udlagt Ejendommen til en billig Pris, er især den, at det er sædvanligt at sætte Prisen lavt ved Familieoverdragelser. Arvingen skal stilles lige saa gunstigt, som han vilde være stillet, hvis han havde faaet Ejendommen overdraget af sine Forældre. Dette Synspunkt kan nok motivere en Nedsættelse af Prisen, men ikke saa stor som foreslaaet. Statistiken viser, at Priserne ved Familieoverdragelser ligger 10—15 % under de sædvanlige, men dette ligger dog ikke saa lidt over den foreslaaede Pris, selv om man regner med normale Prisforhold. Det er efter min Mening umotiveret at give Arvingen en bedre Stilling, end der normalt gives ved Overdragelser i levende Live. Tanken er ganske vist den, at den lave Pris ved Arvedeling skal paavirke Priserne i levende Live i nedadgaaende Retning, men det tror jeg ikke vilde blive Tilfældet, fordi Ejendomsovergang under Arveskifte vil blive forholdsvis sjælden i Sammenligning med Overdragelserne i levende Live. Den lave Pris efter Loven kunde saaledes blive en Slags Lotterigevinst, og det kunde virke stødende. Det svenske Forslag af 1937 har sat Skiftefordelen til 10 % af den faste Ejendoms Værdi, saaledes at der ikke gives noget Afslag paa Løsøret. Det forekommer mig, at denne Nedsættelse i hvert Fald er mere passende end den af Kommissionen foreslaaede.

Ad 3. Efter Arvelovsforslaget skal Skifteretten udpege Gaardsarvingen, naar Arvingerne ikke kan blive enige herom. Finder Skifteretten, at en af Arvingerne klart bør have Fortrinet, navnlig fordi han har deltaget i Ejendommens Drift eller hans Uddannelse gør ham særlig egnet, kan Skifteretten tillægge denne Arving Ret til at overtage Ejendommen. Ellers afgøres Spørgsmaalet ved Lodtrækning mellem de Arvinger, som ønsker at overtage Ejendommen for selv at drive den og ikke af Skifteretten findes at mangle Evne dertil.

Denne Regel er efter min Mening ikke god. Hvis der efter Skifterettens Opfattelse er to Arvinger, der er lige nær, men burde have Fortrinet for de øvrige Arvinger, kan den ikke nøjes med Lodtrækning mellem de to, men skal tage alle Arvinger med, der ønsker at overtage Ejendommen og ikke findes at mangle Evne dertil. Dette kan f. Eks. medføre, at Ejendommen ved Lodtrækning kan tilfalde Arvinger, som i længere Tid har haft andet Erhverv end Landbrug, thi derfor kan de ikke siges at mangle Evne til at drive Landbrug, medens de Arvinger, der var nærmest til at overtage Ejendommen, bliver forbigaaede. Det rigtige maa være, at Skifteretten kan nøjes med Lodtrækning mellem de Arvinger, der findes bedst egnede. Paa den Maade slipper Skifteretten ogsaa for den vanskelige og ubehagelige Opgave at afgøre, om nogen af Arvingerne er uegnede, f. Eks. paa Grund af Udygtighed, Ødselhed eller Drikfældighed.

Formue til Fordel for den Arving, han vil tillægge Gaarden. Sædegaardsejeren kan saaledes ikke direkte bestemme, hvem af hans Arvinger der skal have Gaarden, men man har regnet med, at han kunde gøre dette indirekte ved at begunstige en Arving, saaledes at denne blev i Stand til at overtage Gaarden.

Foruden disse to Sæt Regler har vi ved Genforeningen med Sønderjylland i 1920 faaet et tredje Sæt Regler, idet Sønderjylland paa dette Omraade har beholdt sin gamle Ret. En Forordning af 18. Juni 1777 gav Regler om Arveretten til visse Bøndergaard, og denne Forordning har mærkelig nok holdt sig efter 1864 og blev opretholdt efter 1920. Forordningen gaar ud paa, at Gaarden efter en Ejers Død tilfalder ældste Søn eller, om Sønner ikke findes, ældste Datter til en Pris, der fastsættes ved Vurdering, og som skal være taalelig, saaledes at Overtageren med god Økonomi kan bestaa ved Ejendommen. Ejeren kan dog ved Testamente indsætte et andet Barn end ældste Søn til Arving, men hertil kræves kongelig Konfirmation. Bestemmelserne svarer næsten til den norske Aasæderet, hvorefter ældste Søn har Ret til at overtage Ejendommen til „billig Takst“, men efter norsk Ret kan ældste Søns Ret ikke fratages ham ved Testamente.

Man kunde tro, at disse Regler var af ret stor Betydning, men det har ikke været Tilfældet. Hvad angaar Reglerne om Selvejerbønder og Sædegaardsejere, er der at bemærke, at de er betinget af, at der er oprettet Testamente, og i hvert Fald for Selvejerbøndernes Vedkommende er det aldrig blevet Sædvane at oprette Testamente af denne Art. Dette hænger sammen med, at Ejerskifte indenfor Familien som Regel sker ved en Overdragelse i levende Live. Efter den Statistik, der er udarbejdet af Arvelovskommissionen, andrager Overdragelserne i levende Live ca. 92 % og Overdragelserne under Arveskifte kun ca. 8 % af Tilfældene. Selv om Bonden ønsker, at en bestemt Arving skal overtage Ejendommen efter ham, opretter han ikke noget Testamente herom, fordi han regner med, at det engang vil blive ordnet ved en Overdragelse i levende Live. Hvorvidt Forholdet er det samme for Sædegaardsejernes Vedkommende, tør jeg ikke udtale mig om. Hvad Sønderjylland angaar, er Forholdet vistnok det samme som i det øvrige Land, at Ejerskifte indenfor Familien sædvanlig ordnes ved Overdragelse i levende Live, saaledes at Forordningens Regler ikke ofte finder Anvendelse.

Dette var i Korthed Indholde af de nugældende Regler. Jeg kommer saa til de foreslaaede nye Regler. Disse Regler ligner i nogen Grad de i Sønderjylland og i Norge gældende, men det er dog ikke disse, der har tjent som Forbillede. Af Betydning er navnlig et Forslag i en svensk Betænkning af 1937, og dette er igen paavirket af schweizisk Ret og den Ret, der gjaldt i Tyskland før 1933.

Arvelovskommissionen foreslaar de samme Regler anvendt for alle Landejendomme, saaledes at de særlige Regler for Sædegaardsejere og for Sønderjylland bortfalder, og saaledes at Reglerne ogsaa finder Anvendelse for Smaabrug, der ikke helt kan ernære en Familie.

Reglerne skal ogsaa gælde Skovbrugsejendomme, men undtaget er saadanne Ejendomme, der paa Grund af særlige Forhold, f. Eks. Mulighed for Salg af Byggegrunde, har en ekstra høj Værdi i Forhold til Brugsværdien. Efter Arvelovsudkastet skal Landbrugeren ligesom tidligere kunne bestemme ved Testamente, hvem af hans Børn Ejendommen skal tilfalde, men i Modsætning til tidligere fastsættes Overtagelsesprisen nu af Loven, nemlig til 80 % af Ejendommens Skyldværdi og Værdien af Løsøret efter Vurdering. Er en Ejendom i Formuefællesskab, kan Bestemmelsen kun træffes af Ægtefællerne i Forening. Er intet Testamente oprettet, kan den længstlevende, der sidder i uskiftet Bo, gøre det alene. Landbrugeren har dog ved Siden af denne Beføjelse den sædvanlige Testationsfrihed, efter Forslaget over Halvdelen af den efterladte Formue, saaledes at han yderligere kan begunstige Gaardarvingen eller begunstige andre paa Gaardarvingens Bekostning, hvis han ønsker dette.

Den vigtigste Forskel mellem de nye Regler og de nord for Kongeaen gældende er den, at de nye Regler ogsaa skal finde Anvendelse, naar der intet Testamente foreligger, hvor Arveladeren altsaa ikke har truffet nogen Bestemmelse. Som tidligere omtalt gælder dette allerede efter den sønderjyske Forordning, saaledes at denne for saa vidt overføres til den øvrige Del af Landet. Man vil dog ikke overføre Reglen om Forret for ældste Søn, idet man hverken vil tillægge Alder eller Køn nogen særlig Betydning. Der opstaar paa den Maade det særlige Spørgsmaal, hvorledes man skal træffe Valget mellem flere Arvinger, der ønsker at overtage Ejendommen. Naar Prisen paa denne skal sættes lavt, er det naturligt, at der opstaar Konkurrence, hvis der er flere Arvinger, der ønsker at blive Landbrugere.

Denne nye Regel, at der kan gives en Arving Ret til at overtage Ejendommen til en moderat Pris, selv om Arveladeren ikke har bestemt dette, vil utvivlsomt undertiden faa Betydning, selv om det ikke bliver i noget stort Antal Tilfælde, og Reglen kan i visse Tilfælde forhindre Ubillighed overfor en Arving, som er nærmest til at overtage Ejendommen. Det vil navnlig være Tilfældet i Tider som nu, hvor Ejendomsrisererne er drevet stærkt i Vejret. Har en Arving deltaget i Ejendommens Drift i adskillige Aar, og det har været under den Forudsætning, at han skulde have denne overdraget, men det ikke er sket, saa kan Medarvingerne under Skiftet ofte

Naar der er Tale om Udpegningen af en Gaardsarving, kan der imidlertid være et særligt Problem, hvor der findes flere Kuld Børn. Der er ikke noget Problem, hvor den Ægtefælle, som har indført Ejendommen i Fællesboet, har flere Kuld Børn, thi de maa være ligestillede, men Sagen kan ligge anderledes, hvis det er den anden Ægtefælle, som har flere Kuld Børn. For at klarlægge Problemet skal jeg tage et Eksempel. Ejeren af en Slægtsgaard A dør efter at have faaet Børn med Hustruen B. Denne bliver gift med C og faar ogsaa Børn med denne. Der er nu to Kuld Børn, der er Halvsøsken-
de. A og B's fælles Børn er Efterkommere af de tidligere Ejere, men B og C's fælles Børn er ikke i Slægt med dem. B har benyttet sin Ret til at udtage Ejendommen, da hun skiftede med Børnene af første Ægteskab, og Ejendommen bliver derfor Fælleseje mellem hende og C.

I et saadant Tilfælde vil der være størst Chance for, at Ejendommen overgaar til et af B og C's fælles Børn, hvorved den i Virkeligheden gaar ud af Slægten. Dette maa det første Kuld Børn ogsaa nu finde sig i, men de har dog Krav paa fædrende Arv i Forhold til Ejendommens Værdi. Efter Arvelovsudkastet bliver de betydelig ringere stillet, thi Moderen kan paa Skiftet med Børnene udtage Ejendommen til 80 % af Værdien, og den overskydende Del vil overføres til et af hendes Børn af andet Ægteskab. Børnene af første Ægteskab skal bringe et betydeligt Offer, for at Ejendommen kan overgaa til en billig Pris til et Barn af andet Ægteskab, skønt Ejendommen hidrører fra deres Slægt. Dette er saa bagvendt som vel muligt, forekommer det mig, og dette Indtryk bestyrkes ogsaa, naar man ser, hvorledes dette Tilfælde behandles f. Eks. i svensk Ret. Her maa Ægtefællen B skifte med Børnene, saa snart A er død, da svensk Ret ikke hjemler nogen Hensidde i uskiftet Bo, og naar Ejendommen hidrører fra den afdødes Forældre, har ikke Ægtefællen, men Børnene Ret til at udtage Ejendommen. Dette, vil vi mene, stiller den efterlevende for daarligt, men Arvelovsudkastet gaar til den modsatte Yderlighed, stiller det første Kuld Børn for daarligt. Spørgsmaalet er, om man ikke kan finde en rimelig Mellelvej. Dette er efter min Mening muligt, og Arvelovsudkastet viser selv Vejen hertil gennem den Ordning, der gælder, hvor Ægtefæller ved Testamente har indsat en Arving. Havde A og B ved et Testamente indsat et af deres Børn til Gaardsarving, saa kunde ganske vist B beholde Ejendommen, saa længe hun levede, men efter hendes Død skal Ejendommen tilfalde den indsatte Arving, og hun kan ikke sælge den uden først at tilbyde den til Arvingen til den af Loven fastsatte billige Pris og ikke pantsætte den udover denne Sum. Denne Regel kan man ogsaa overføre til det Tilfælde, hvor der intet Testamente er oprettet.

Ægtefællen B kan saaledes beholde Ejendommen, selv om hun indgaar nyt Ægteskab, men Børnene af første Ægteskab skal have Fortrinsret til at overtage den, saaledes at den bliver i den Slægt, hvorfra den er kommet.

Naar Loven vil give en Arving Adgang til at overtage Ejendommen til en billig Pris, er det naturligtvis Meningen, at Arvingen skal have denne Fordel, for at han kan blive i Stand til varigt at beholde Ejendommen. Hvis nogen vilde overtage en Ejendom til Lovens billige Pris med den Bagtanke at sælge den ved første gunstige Lejlighed, vilde der foreligge et Misbrug af Retten. For at hindre saadanne Misbrug har Loven en Bestemmelse om, at hvis en Arving, der har overtaget Ejendommen med Skiftefordel, sælger den inden 10 Aar, har Medarvingerne Krav paa en forholds-
mæssig Anpart af det Beløb, hvormed Handelsværdien overstiger Overtagelsesprisen, dog ikke mere end Skiftefordelen.

Arvelovskommissionen var inde paa den Tanke, at man i dette Tilfælde kunde give Medarvingerne en Forkøbsret til Ejendommen for en Pris, der svarede til Lovens Pris ved Arveskifte. Paa denne Maade kunde Ejendommen som Regel forblive i Familien, selv om Gaardsarvingen ønskede at skille sig af med den. Kommissionen fandt dog, at denne Tanke var for vanskelig at realisere — hvad jeg ikke er enig i — og nøjedes derfor med den omtalte Erstatningsret for Medarvingerne.

De af Kommissionen foreslaaede særlige Regler skal kun gælde, hvor Ejeren efterlader sig Livsarvinger, d. v. s. Børn eller Børnebørn, ellers skal Lovens almindelige Regler finde Anvendelse. Efter min Mening er det rimeligt ogsaa at anvende Reglerne, hvor de nærmeste Arvinger er Ejerenes Søskende eller Søskendebørn. Der kan meget vel blandt disse være stor Interesse i, at en Ejendom bevares i Slægten, navnlig hvis den har været i dennes Besiddelse i lang Tid. Det kan ske, at der findes et stort Antal Arvinger, der hver kun faar en lille Part af Arven, og at derfor ingen magter at overtage den til Handelsværdien. Saadanne Arvinger kan vanskelig enes om at overlade den til nogen for en moderat Pris, og Følgen bliver da let, at Ejendommen maa sælges til fremmede. Det svenske Forslag medtager da ogsaa saadanne Tilfælde.

I den Fremstilling, jeg nu har givet af Arvelovsudkastets Regler om Landejendomme har jeg maattet udelade adskillige Enkeltheder. Det har været Formaalet at fremdrage nogle Hovedpunkter og derunder at vise, at Dele af Forslaget er mindre tilfredsstillende, for saa vidt Formaalet skulde være at støtte Landejendommens Forbliven i Slægten. Det er da heller ikke dette, Kommissionen har lagt Vægten paa, men at modvirke for stor Gældsstiftelse ved Arvedeling. At man ikke lægger nogen

videre Vægt paa at bevare Ejendommen i Slægten, viser sig navnlig i de Regler, der skal gælde, hvor der findes flere Kuld Børn, men ogsaa deri, at Reglerne kun skal gælde, hvor Arveladeren har Livsarvinger.

Arvelovskommissionens Forslag omhandler alle Landejendomme, men paa den anden Side kun Forholdet, naar saadanne falder i Arv. Noget andet er en Slægtsgaardslovgivning, der kun omhandler visse Landejendomme og har det specielle Formaal at bevare disse for Slægten. Modsætningen mellem disse to Arter af Lovgivning ser vi i norsk Ret. Aasædesretten omfatter alle Landbrug og giver den Regel, at ældste Søn, eventuelt ældste Datter, har Ret til ved Arvedeling at overtage Ejendommen til billig Pris. Odelsretten omfatter kun Ejendomme, der i mindst 20 Aar har tilhørt en Slægt, men giver denne Ret til at tilbagekøbe eller indløse en saadan Ejendom, hvis den sælges udenfor Slægten.

Hvis man ønsker en Slægtsgaardslovgivning, hvad enten denne nu skulde ligne den tyske, norske eller islandske, er der ikke noget i Vejen for, at man først kunde gennemføre en Arvelovgivning, en „Aasædesret“, for alle Landejendomme og derefter en særlig Slægtsgaardslovgivning, men det vilde være at foretrække, at man tog begge Dele i een Lov, ligesom man i norsk Ret har Odelsretten og Aasæderetten i samme Lov. Derved vilde der komme bedre System i Lovgivningen.

Det har ligget helt udenfor Arvelovskommissionens Opgave at tage Stilling til en Slægtsgaards- eller Arvegaardslovgivning. Kommissionens Arbejde med særlige Arveregler for Landbruget har været stort og er i og for sig værdifuldt, men ud fra de Synspunkter, der ligger til Grund for denne Forenings Program, er dens Forslag ikke tilfredsstillende. Hvis Foreningen vil tænke paa at gøre en Indsats paa dette Omraade, vilde jeg synes, at dens Forslag skulde gaa ud paa, at Kapitlet om Landejendomme udgaar af Forslaget, saaledes at man indtil videre beholder de nuværende Regler. De gør ikke megen Gavn, men heller ikke nogen Skade. Man skulde saa virke for Nedsættelsen af en Kommission, der baade skulde overveje Spørgsmaalet om nye Arveregler og om en Slægtsgaardslovgivning. Hvis man vilde synes, at det sidste er forhastet, saa vil jeg henvise til, at Island allerede i 1936 har gennemført en Art Slægtsgaardslovgivning. Det er da ikke saa voldsomt radikalt, om vi tog Spørgsmaalet under Overvejelse. Der vilde da gennem en Kommissions Arbejde foreligge et godt Grundlag for at tage Spørgsmaalet om en Slægtsgaardslovgivning eller Arvegaardslovgivning under offentlig Debat. Den Slags Love plejer at blive behandlet i Aarevis, men til Gengæld varer de ofte i hundrede Aar og mere, og hvis vi ønsker at gøre et Arbejde, der ikke blot skal have Betydning for

os selv, men ogsaa for vore Efterkommere, maa Lovene af denne Art have vor store Interesse.

En Resolution fra Sønderjylland.

Paa Foranledning af Næstformanden i „Slægtsgaardsforeningen“, Gdr. Jens Jensen, Sod, afholdtes i Dag et Møde paa Landbohjemmet i Tinglev, hvortil de fire Amtsbestyrelser fra Haderslev, Tønder, Sønderborg og Aabenraa Amter var indbudt. Til Stede var 14 Bestyrelsesmedlemmer.

Jens Jensen bød velkommen og gav Udtryk for et mere aktivt Arbejde indenfor Slægtsgaardsforeningen og ønskede følgende Dagsorden behandlet:

1. Imødegaelse af eventuelt fremmed Kapitalinvasion.
2. Oprettelse af et Repræsentantskab.
3. Oprettelse af et Hjælpefond.

Til Punkt 1. Til Imødegaelse af fremmed Kapitalinvasion blev der nedsat et Udvalg, bestaaende af de fire Amtsformænd med Gdr. Mathias Jepsen, Rørkær, som Formand. Udvalgets Formaal maa være gennem Slægtsgaardenes Tillidsmænd at organisere et Arbejde for at bevare Slægtsgaarde og Jord paa danske Hænder.

Til Punkt 2. Oprettelse af et Repræsentantskab besluttedes at henstille til Landsbestyrelsen at oprette et Landsrepræsentantskab, bestaaende af en Repræsentant for hver paa-begyndt 100 Medlemmer i hvert Amt. Landsrepræsentantskabet maa være Slægtsgaardsforeningens højeste Myndighed og har kun Stemmeret paa Generalforsamlingen.

Til Punkt 3. Oprettelse af et Slægtsgaardenes Hjælpefond anmodes Landsbestyrelsen om at oprette et „Slægtsgaardenes Hjælpefond“ med det Formaal at give en økonomisk Haandsrækning i de Tilfælde, hvor en Slægtsgaard trues med at gaa ud af Slægtens Eje, og under de særlige nationale Forhold i Sønderjylland staar i Fare for at gaa over paa tyske Hænder.

Tinglev, den 29. Maj 1943.

Jens Jensen,
Sod, Haderslev Amt.

Math. Jepsen,
Rørkær, Tønder Amt.

Hans Alexandersen,
Vester Sattrup, Sønderborg Amt.

Peter Agertoft,
Varnæs, Aabenraa Amt.